

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

EMILIA PARDO BAZÁN.

—
Escriu ab tal prousió
que sembla que ho fassi ab màquina;
cada dia deu articles,
un llibre cada senmana,
Alta críties, novelas,
viatjes... Sa ploma màgica
es lo ceptre que regeix
las lletres de nostra patria.

Divo 91

EXPOSICIO DE BELLAS ARTS.

II.—PINTURA.

Sala segona.

També en aquesta sala, ab tot y ser més reduhida que la anterior, hi ha molt que veure y alguna cosa que admirar. Consigném ans de seguir endavant lo molt que sentim no podernos detenir davant de cada quadro, mencionantlos un per un. Aixó seria penós per nosaltres, pesat pèl lector y fins inconvenient en un periòdich semanal com la ESQUELLA, que tè per aquestas cosas l' espay tassat.

Per lo tant, dispensin si abrevio 'l preàmbul, y me 'n vaig dret com un toro *que sale del encierro*, cap allà hont veig llampeguejar una glopada de llum viva. Fentho aixis me trobo davant del ja conegut *Conductor de indiots* de 'n Villegas, pintat al batarell del sol, ab un brillo extraordinari. No sé com fins ara no hi ha hagut algùn anglés que haja adquirít aquesta obra lluminosa. Las brumas del Tàmessis se desvanixerian davant de aquest esclat de l' ardenta Andalusia.

A poca distancia la *Rosa mistica* de 'n Tamburini, pintada ab gran destresa, nos ofereix una barreja de idealisme en la intenció y de realisme en la figura. Lo mateix artista exposa dos quadrets més (*Una màscara* y *Ocaso*) dignes del sèu pinzell ferm y segur.—Més enllanet Pellicer, ab lo títul de *¿Qué pasa?* 'ns presenta un tros de carrer de París sorprés ab una veritat pasmosa. Lo rotllo de transeunts que s' aplegan ansiosos de veure lo que passa tenen expressió y caràcter. Pellicer no desmenteix la seva fama de dibuixant excelentíssim.—Una marina (*Ultimos rayos*) de 'n Ferré y Pallejá, que revela envejables condicions, y las *Dauradoras* de Cusí, pintadas ab molta pulidesa y á las quals perjudica algùn tant lo fondo excessivament vulgar del quadro, completan las obras més dignas de veure's de aquest pany de paret.

En lo que segueix, la *Viuda pobra* de Brugada, una bona dona qu' ensenya al sèu fillet á mamar lo dit, y que ab tot y no ser encare una victoria, indica en sòn autor un progrés real, precedeix los hermosos paisatjes de 'n Pep Masriera. En ells, lo primor, la frescura, l' elegancia están armonisats ab la veritat més exigent. Amich Masriera, permetim que 'l felicití per aquellas oliveras de la Puda: al mèu entendre son un tema nou y no per nou menos felisment vist é interpretat. Aixó no vol dir que 'ls dos recorts de Llevaneras no valgan també un imperi.

En Paco Masriera, opulent, elegant, espléndit y pompós en la figura oriental de sòn quadro *En presencia del Señor* y en las robas de *La ofendida*, demostra en *La penitenta* un gran vigor, y en *Resignación y esperanza* un raig de verdadera poesia. Ab las obras que acabém de citar, los dos germáns Masriera fan un brillant paper dintre del artístich concurs.

Brull en lo *Devanell* y en lo *Cap d' estudi* segueix preocupantse dels tons grisos, que avuy están de moda entre 'ls que 'ls agradan. Lo pintor busca, y fins en sos insegurs tanteigs apareixen sas bonas condicions.—En Llovera exposa un quadro titulat *Amigos del arte* que representa un interior de taller. Los inteligents dirán qu' es una mica fals de color; pero es tan

bonica y tan garbosa aquesta mentida, que bè se li pot perdonar.

Enrich Serra nos presenta un sant Ignaci, esgroguehit y mirant al cel. Se 'm figura que 'l famós fundador de la Companyia de Jesús devia tenir més tendencias á fixar la vista en lo mon del que pretenia apoderarse; pero en Serra, qu' es un verdader poeta ha idealisat la figura del famós Loyola.—En la nena del quadro *Pureza*, de 'n Cusí, me sembla que pera esser pura, hi predominan en excés los tons negrosos.—Lo quadret de 'n Román Ribera *Epilogo* es una troballa. Está pintat de má mestra.—No m' agrada tant en Baixeras quan pinta tipos de la *crème* com quan reproduheix pagesos y mariners. *Regatas á la vela* denota més talent que sinceritat.

Rusiñol reapareix com un verista de primera forsa ab son quadro *Soletat* y sobre tot ab son *Pati de las Escaldas* impregnat de llum y de ambient. ¡Quina diferencia entre aquest pintor y en Fabrès, autor de *Flor campestre* y de *Mediodia*, tan miniaturats, tan primorosos, tan elegants! Ab en Rusinol al costat de 'n Fabrès se veu quàn inmensos son los espays del art.

El anillo de la desposada, de 'n Serra, ab sa descolorida idealitat, crech que lluhiria més estant sol qu' en companyia d' altrás notas més reals y més brillants. Altra vegada apareix en ell lo poeta desitjós de pagar tribut á la flonja suavitat.—En Guzmán presenta uua escena gitanesca que no careix de intenció: l' Armet un paissatge bonich, més vigorós de lo que acostuma y ab un cel tot ell de nácar: en J. Vayreda un remat en mitj de un d' aquells paisatjes primaverals verts y florits, qu' ell sol sab reproduhir; en Meiffren una marina, com totas las sévas sentida ab grandiositat y pintada ab amplitut; en Roig y Soler, una vista de la Llotja de Palma á plena llum; en Llimona un notable retrato, y finalment en Marqués una cassera d' ànechs, en un estany lluminós y plé de transparencia que revela la má experta de un de nostres artistas més elegants.

Y passém ja á la sala immediata, ó siga la del recó.

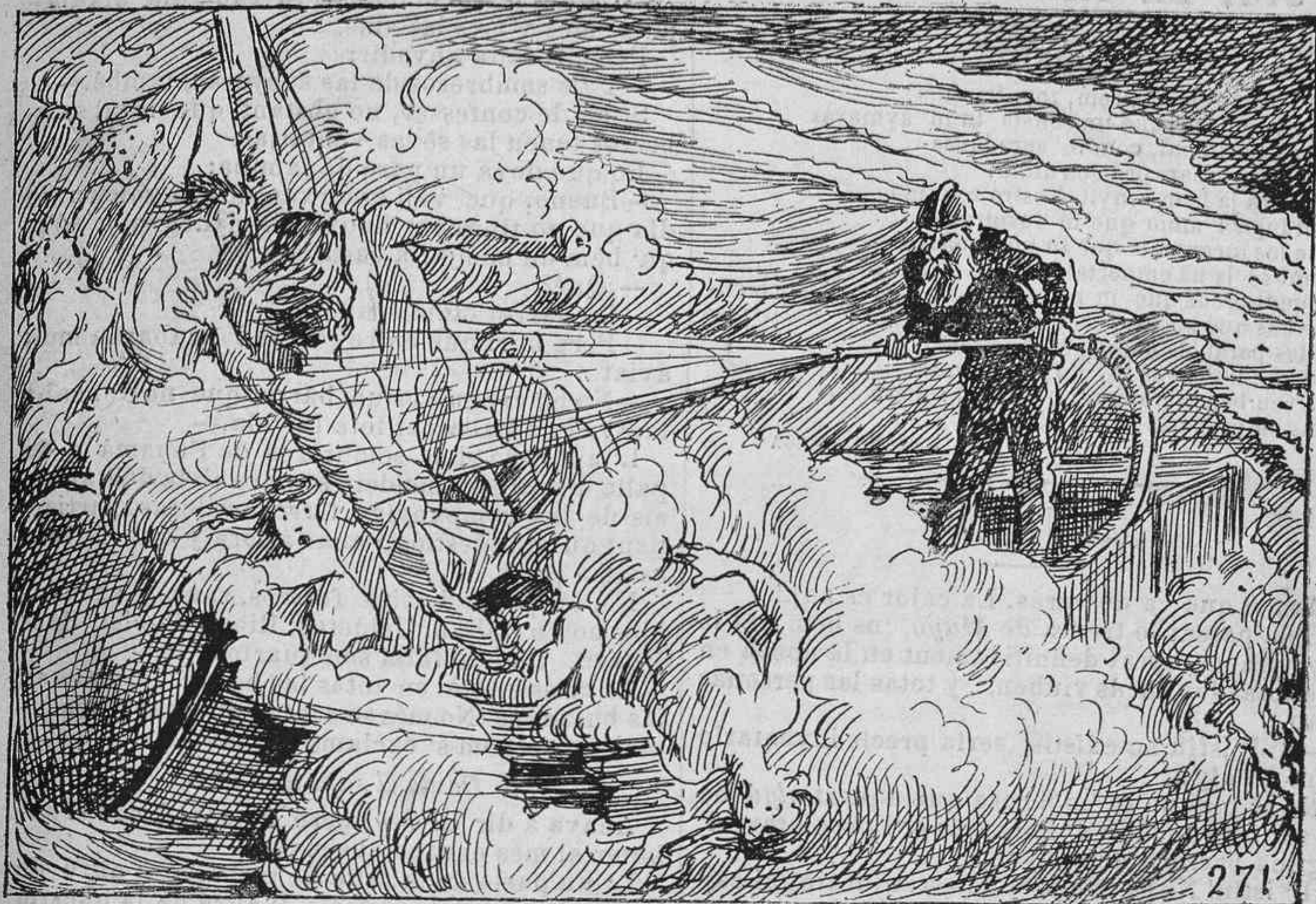
Sala tercera.

Proclamém al alcoyá Cabrera y Cantó un dels pintors de més forsa del actual concurs, per sòn gran quadro *Los huérfanos*, una escena íntima de desolació y de tristesa, que com més se contempla més atrau y fascina. La condició més admirable de aquest quadro es l' ambient que rodeja 'ls objectes y las figuras. Aquell aire 's respira, aixis com la trista escena que 's desrolla entre aquella familia desconsolada penetra fundament en lo cor.

Dessota d' aquest quadro s' ostentan unas acabadas fruytas de 'n Mirabent, y *All' alba* de 'n Tusquets, que representa la silueta de un treballador que 's dirigeix al tros destacantse sobre un celatje arrebolat. L' interpretació de l' hora que precedeix á la eixida del sol es molt justa.—Los cinch quadros de historia catalana del mateix Tusquets pertanyen á la historia. Son brillants, calents, pero massa miniaturats en los últims termes y un bon tros convencionals. Totas las figuras van vestidas de las festas.—L' *Ultima visita de Felipe II al Escorial* de 'n Suárez Llanos tè sols un valor retrospectiu.

Señores... un tiempo fué que 's pintava d' aquell modo...

EXPOSICIO DE BELLAS ARTS.

HIDALGO (271). — Un incendi á bordo del *Aqueronte*.

Avuy ja no s'hi pinta... y 'ls quadros de aquest tamanyo per ser tan grossos, no passen fàcilment.

Un exemplar de la pintura oficial, en que 'l sentiment desapareix expulsat per la pose, es lo gran quadro de 'n Benlliure, que representa la mort de Alfonso XII. ¡Vaya un mort!

Y ara, perque no digan que no trobo res bó, permétinme que saludi al passar uns sucosos rahims de 'n Gesa, un preciós paissatge de 'n Sánchez Perrier, que representa 'l fondo de un bosch, respirant tot ell tranquilat, quietut y misteri, y sobre tot lo *Corpus Christi* de 'n Mas y Fontdevila, qu' es una preciositat, tant per la composició com per lo colorit, com pèl sabor lo cal de que la escena está impregnada.

Y 'ns torném á trobar davant del Enrich Serra ab sòn gran quadro *Jesús y 'ls nens*. L' obra aquesta ha sigut molt discutida. S' ha parlat del color d' época, de la propietat dels trajos, de la expressió de las figuras. Lo celebratpintor crech que no ha sigut entés perque ha pintat la bíblica escena á la sèva manera, sense subjectarse á las tendencias de cap de las escolas conegudas. Lo quadro 'ns sembla á nosaltres un tros de pintura decorativa. Pot ser u a equivocació en rahò de no haver sentit l' assumpto com lo senten la majoria dels que contemplan l' obra; pero abonan al artista 'l desitj del acert y l' afany de originalitat.

Poch més queda que veure en aquesta sala: un quadro de Maura titulat *Sin labor*, que representa una costurera ab las mans plegadas davant de la máquina de cusir, y dos preciosas aquarelas y un admirable pastel de 'n Plasencia, ab los quals contribuí á la ilus' ració de la obra *Los meses del año...* y en paus ab la sala tercera.

Sala quarta.

La vista 's fixa en l' *Aqueronte* de Hidalgo, un conjunt mitològich cendrós y ab vesllúms d' incendi. *Aqueronte* empunya un rem, com un bombero la boquilla de una manguera. No hi falta sino un bon raig d' aygua per netejar tota aquella confusió.

Un altre quadro de gran tamanyo: *La vuelta del hato*, de Bilbao, plé d' hermo. as qualitats que 's van descubrint quant més temps la vista hi reposa. Bilbao es un pintor serio. Tal vegada la mateixa escena, en un tamanyo més reduhit, lluhiria més.

Aquí y allá apareixen las obras de Teixidor, entre las quals sobresurten las tituladas *Infortunio* y *Retño*; lo *Sant Francisco* predicant als aucells, de 'n Riquer, escena difícil de reproduhir y de la qual ha sortit l' autor bastant lluhit en sòn empenyo, si bé 'ls aucells y la vegetació están reproduhits ab més carinyo que 'l sant; un retrato de senyoreta de 'n Galofre Oller, pintat ab molta veritat; un paissatge de Domenge, *Otoño* de tema molt simpátich; un recó de Sant Hilari molt fresch, d' en Pep Masriera; la nena fent motja, de 'n Brill, qu' es una hermosa im. resió del natural molt justa; un corral del sevillá Pando pintat garbo a nent; un camp de rosellas de 'n Fabrés, molt primorós; un retrato de dos germanas de 'n Llobera, que respira distinció y elegancia, y per últim un interior de tintoreria de 'n Llorens, impregnat de una llum de interior molt ben interpretada.

Y al arribar aquí, permétinme deixar per la senmana próxima las salas successivas.

P. DEL O.

A UNA DE TANTAS... TONTAS.

SONET.

Un jorn nos estimarem, joy, Paulina?
No hu neguis perque 'm consta; tu m' aymavas
y jo, naturalment, com m' agradavas
te vareig estimar, pro de rutina.

Mes ara ja hem renyit. Nostra renyina
ha fet fugir l' amor que m' inspiravas:
y tots los juraments que tu 'm donavas
lo vent se 'ls ha emportat, potsé... á la Xina

¿Que 't creus que 'm mamo 'l dit?... ¿Qué 'ts poch co-
¿No veus que ho vaig conèixer desseguida [crida]
que tas paraulas dolsas, eran falsas?

Lo que buscavas tu, era res... casera.
bè 's veu bén clarament; puig sent soltera
volías emprobarte ja las calsas.

RAMON FÁBREGAS.

JUNY.

Ara sí que va de veras. La calor es aquí.

Hem passat lo trenta de Mayo, 'ns hem tret lo
sayo y hem entrat definitivament en la época en
que totas las cucas viuen. . y totas las personas
suan.

—Si l' istiu no existís, seria precis inventarlo
—ha dit algú.

No sè perque se 'm figura que aquest *algú* ha
de ser un venedor d' horxatas ó 'l propietari d'
alguna barraca de banys.

¡L' istiu! No es que jo 'l detesti ni li tingui cap
malavolensa; pero entre l' istiu y l' hivern... me
quedo ab la primavera.

Lo rey Alfonso 'l Sabi —¡fins n' hi ha hagut de
sabis d' Alfonsos!—deya que si ell hagués pre-
senciat la creació del mon y Déu hagués escoltat
los seus consells, las cosas de la terra haurían
marxat molt millor de lo que marxan ara.

Ho crech. Jo no soch rey, ni sabi, ni 'm dich
Alfonso, y m' atreveixo á assegurar lo mateix.

¡Si jo hagués assistit á la creació y reglamen-
tació d' aquesta bola que 'ns aguanta! ¡No aniria
poch bé tot!

—Nostre Senyor,—hauria dit al Pare etern:—
estableixi una temperatura enrahonada. Fora
hiverns, fora istius; tant molestan los panallons
de desembre com lo sol de juliol: primavera tot
l' any.

—¡Oh!—m' hauria respost tal vegada 'l Cri-
ador:—aixó no pot ser. ¿No veus que la terra tè
la seva órbita trassada alrededor del sol, y las
diferencias d' aproximació produheixen forsosa-
ment las...

—¡Deixis d' órbitas y camándulas!... ¿No es
vosté l' autor del tinglado? Pues conjumini la
cosa de manera que ni suhém ni estornudém...—

Per desgracia, ni Alfonso 'l Sabi ni jo vam
ser convidats á assistir á la fabricació de la terra
y per xó 'l mon va com va.

¡Qué hi farém! ¿Som al istiu? Donchs pendre
banys y fastidiarnos. Lo dia que quedi arreglada
la qüestió social, mirarém d' arreglar la qüestió
climatològica. Per ara no 'ns queda altre remey
que defensarnos tan bé com poguém... y comprar
un barre de palla dels més baratos.

Las senyoras ja ho han fet. Desde fa alguns
dias corren per aquests carrers, ab uns sombre-
ros que posan en evidencia la urgentissima ne-
cessitat de la reforma de Barcelona.

Las vias públicas d' avuy son estretas per
aquests barrets. ¡Quina amplada, Verje Santa!

Ja ho diuhen los moralistas:

—La perversió humana va cada dia aixam-
plant més y més las alas.

Pero 'ls falta anyadir:

—Y 'ls sombreros de las senyoras, també.—

S' ha de confessar, no obstant, que 'ls tal som-
breros tenen las sevas ventatjas.

Lo que deya un pare de familia:

—Bueno; que vaji escorxantnos lo govern: lo
dia que no tinguém de qué fer mànegas, ja sè lo
qu' hem de menjar á casa.

—¿Qué?

—Lo barret de la senyora.

—Pero miri que entre tots se l' acabarán molt
aviat...

—No ho cregui: es un barret que no s' acaba
may; hi ha palla per tota la vida.—

L' aparició dels sombreros de Panamá y de
palla d' Italia coincideix sempre ab la dels anun-
eis de las companyias ferrocarrileras, partici-
pant qu' es qüestió d' anar á fora y que 'lstrens
están á punt.

No, lo qu' es de sitis frescos, sans y agrada-
bles no 'n faltan: Caldetas, Ribas, Poblet, Sant
Hilari... Lo que falta son quartos.

La crissis está en totas las bocas... y en totas
las butxacas. No més se senten queixas y lamen-
tacions; tothom s' exclama del mateix:

Desde el zapatero al...

Anava á dir *al rey*, pero vamos; desde el sa-
bater al més encopetat senyor.

L' un parla de la falta de traballs, l' altre de
la paralisació dels negocis, l' altre de la qüestió
del Banch...

Y quan las cosas van per mal camí, aixó d'
anar á fora se deixa per un altre dia. Als malalts
del cos, lo camp los es molt favorable: als malalts
de la butxaca, l' anar á montanya 'ls pot causar
la mort. ¡Gracias que puguin viure en lo pis y

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

Cusi (166).—Una negrita preparantse á rebre la pri-
mera comunió.

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

ENRICH SERRA (533).— Jesucrist se vá mullar com un xop; pero lográ salvar á dos noys que s' ofegavan buscant palets al riu.

que l' amo de la casa no 'ls tregui per morositat en lo pago del lloguer!

Afortunadament, per lo menos durant aquest mes, la permanencia en Barcelona es molt bonica y entretinguda.

Primer professóns, després exposició de bellas arts, luego exposició de flors, desseguida vindrán las firas, los fochs, los cohets de Sant Joan..

No 'ns ne podém queixar del mes de juny.

L' únich nuvolet que enlletjeix l' hermosura del horisón es la noticia que ha corregut aquests días.

S' assegura que en un poblet de Valencia hi ha hagut algún cas de cólera...

¡Psé! Potser la Mort s' ha dit:

—Pel juny la fals al puny.

Y ha mirat si comensava á segar una mica.

A. MARCH.

LA COLLA DELS LLETJOS.

En ells lo cinisme impera,
per lley tenen lo bastó,
y ab sa mala institució,
la nostre patria va enrera.

Han posat ferma barrera
davant de las llibertats,
y fent grans barbaritats,
esclava la nació veuhen,
¡y tots ells encare 's creuhen
sé' un govern dels més sensats!

J. ALAMALIV.

QUËNTO JUHÉU.

Y vels hi aquí qu' una vegada era un xasco molt gros que li va passar á una sinagoga ver-

gonyant montada d' amagatots en terra de cristiáns.

Lo rabi d' aquesta sinagoga era un ricatxo de molta anomenada que 's cuidava dels interessos del gran rabi d' Alemanya en dita terra de cristiáns. Y dels dos seus ajudants, l' un era 'l fill d' un senador molt d' iglesia y l' altre 'l germá del virrey del Perú ¡Qui ho havia de dir!...

Ab sas trassas y manyas van ficarse 'ls tres juhéus aficionats en los negocis d' una gran iglesia cristiana de la qual era cap principal lo cristiá més enfutimat d' aquella terra. Y van arribar fins á portarne 'ls comptes ¡Quina trassa y quina manya.

Aquesta gran iglesia cristiana va deixar molts quartos á un vell xacrós carregat de querida (n' hi ha que van carregats de queridas; aquest vell ab una 'n tenia prou per anar carregat). Y aquest vell tenia un carril

del qual se 'n feu amo al cap de-vall la iglesia cristiana. Y vels hi aquí com aquest carril va anar á parar á las mans de la sinagoga. Perque aquell cristiá enfutimat se 'n cuidava poch de la seva iglesia. Tot s' ho gastava en fer córre barcos per la mar y en fer seminaris per terra. Y la sinagoga era qui ho arranjava tot.

Y va dir la sinagoga. ¡Quina 'n farém? Y resolgué fer valent negoci fent baixar las accions

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

TAMBURINI (560).—Recorts mundans. ¡Pobra rovincial Las flors del convent li recordan las moltas que n' havia regaladas al seu promés. ¡Y la brometa que feyan!

d' un altre carril que tenia montat un altre cristià dels grossos, que fins havia fet una iglesia pèl seu compte à Port-Vaca.

Pero quan estavan al bó y millor del seu negoci, sorprengué à la sinagoga lo gran cristià dels barcos y seminaris y 'ls digué:—Fins aquí hem arribat. No vull qu' en la casa del Senyor se tiri à malbaratar los interessos dels cristiàns. Lo carril de Port-Vaca es tot cristià; y, encare que va coix d' una cama, jo 'l faré anar de brasset ab un altre carril que també va coix y, aixís plegats, farán més de dúas camas que cada un d' ells d' una cama sola. Aquest altre carril es bon xich juhéu; mes aixís lo purificarém y tiraré à ferlo del tot cristià.

Y tal dit tal fet. Lo cristià dels barcos va posar fil à l' agulla. Va veure's ab lo cristià de Port-Vaca. Va veure després als juhéus del altre carril. Van lligar caps y van quedar en cridar à missa major à tots los feligresos de las dúas iglesias pera que no pogués dirse ja més lo que deya 'l poble, aixó es, que no 's pot dir blat que ne siga al sach y encare ben lligat.

Y 'ls de la sinagoga van dirse entr' ells:—¿Ah, sí? ¿No 'ns deixan fer negoci fent baixar las accions del carril de Port Vaca? Donchs ne farém fent pujar las accions del carril d' aquell vell xacrós, qu' es ara nostre.

Y 'ls babaus cristiàns que cada tarde, després d' haver dinat compareixian à mercat, van seguir com sempre y com à bens, las trapisondas de la sinagoga. Y van fer pujar fins als núvols las accions de que eran amos los juhéus que governavan la iglesia cristiana més gran d' aquella terra.

* * *

A l' altra banda de la nostra terra de cristiàns n' hi ha un' altra, també cristiana, pero qu' está lligada de péus y mans à mercé del gran rabi d' allí, lo més poderós del mon. Aquest gran rabi té també un carril en la nostra terra, qual carril no quedava gayre ben parat si arribavan à fer brasset los dos carrils coixos de que s' ha fet esment. Ja s' ha dit qu' un d' aquests carrils coixos era també de juhéus, y aquests, que no eran de molt tan poderosos com lo gran rabi de la vehina terra, no feyan més que ferli babarotas. Ab lo qual van arribar à enfutismar al gran rabi.

¿Y quina 'n fa aquest? Crida al gran cristià de Port-Vaca y li diu:—A caps som. Encare que fassis iglesias, no serás tu de pitjor condició qu' aquell que fa seminaris, y no 't donarás de menos de tractar ab un juhéu, que també ho ha fet aquell. Ab la diferencia que tu tractarás ab lo més gran juhéu del mon y aquell tracta ab juhéus de mica més ó menos. ¿Quins tractes te fan aquells? ¿Quánts te 'n donan? ¿Tres? Donchs jo te 'n dono sis. ¿Vols venir ab mí?

—A mans besadas—respongué 'l de Port-Vaca.—Justament los juhéus de nyigui nyogui me tenen ja fins aquí;—y 's senyalava 'l front—perque, després d' haver quedat entesos, encare fan corre pèl mercat que no tinch un quarto y no deixan pujar las mèvas accions. Tot s' ho volen per ells. Creguéu, gran rabi, que tindré molt gust en tornárlshi ab una sola escupinada que 'ls abrigui de cap à cap, tota la saliva que m' han fet passar aquests últims días.

—Donchs, muixoní, y tracte fet.

* * *

La primera missa major que s' havia de cele-

brar era justament la de Port-Vaca. Los grans cristiàns d' aquesta iglesia van portar molt amagat lo tracte ab lo gran rabi à fi y efecte de poder fe 'l seu negoci en lo mercat, venent accions del carril d' aquell xacrós de la querida, avans de que ningú s' adonés del cop.

Y quina salagarda se va armar quan van adonarse'n, primer los de la sinagoga y després la colla dels babaus que cada día van à mercat! Las accions del carril del vell xacrós van fer una baixa!... Y 'ls grans cristiàns de Port-Vaca van fer un negoci!...

L' endemà va sortir en lo diari dels de la sinagoga un article escrit per un que tot lo dia es à pegarse cops de puny al pit per las iglesias, posant com un drap brut al gran cristià de Port Vaca, al gran rabi de la terra vehina y à tots quants havian intervingut en lo que 'n deya la venda del carril cristià à 'ls juhéus. ¿Cóm si l' altre tracte l' haguessen fet ab los sants y santas de la cort celestial!

Lo gran cristià de Port Vaca va enviar al gran rabi l' article del cul d' iglesia. Y 'l gran rabi va contestar ab aquestas paraulas:—Aquesta petita colla de cristiàns se 'n recordará de mí.

Y miréu cóm venen las cosas. Lo gran rabi, fent *ali* ab lo gran cristià que va fer l' iglesia de Port-Vaca, vol castigar als cristiàns. Y d' aquests cristiàns ne porta 'l poldo lo rabi de la sinagoga d' *amagatotis*, aquell que 's cuyda dels interessos del gran rabi d' Alemanya; y d' aquests cristiàns d' estrangis n' es protector, ara com ara, aquell gran cristià dels seminaris y dels barcos, tot fent *ali* ab los juhéus d' aquell

EXPOSICIO DE BELLAS ARTS.

BRUGADA (63).—Una viuda pobra, y tan pobra, que no podent criar, fá mamá 'l dit à la criatura.—Lo Jurat pot fer una obra benéfica enviand aquest cuadro á dida.

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

RIQUER (482).—Sant Francisco l' aucellaire, cassant moscas pera mantenir als aucellets.

altre carril coix que volian emparellar ab lo de Port-Vaca.

Vaja, que ja casi ningú sab quins son los juhéus de debó, ni sab ningú de qui fiarse.

Donchs, com anavam dihent, va celebrarse la missa major de Port-Vaca. Y allí va sè 'l cop fort. Lo gran rabi, lo més poderós del mon, se comprometia á fer un carril nou que malbaratés lo millor d' aquell altre carril coix qu' estava en tractes ab lo gran cristiá dels seminaris. Lo gran rabi deixava al carril de Port-Vaca diners á bastament, y al quatre per cent tant sòls, pera acabar altre carril que tenia entre mans. Lo gran rabi amenassava ab donar més diners pera fer un tercer carril, costat per costat del vell xacrós, á fi y efecte d' acabar ab aquest carril... ¡Y quin trángul va armarse!...

—¡Juhéus! ¡Juhéus!—cridavan enfutismats los de l' altra colla. Pero 'ls feligresos de Port-Vaca van dir, com sempre, de tot: Amén.

Quan lo gran rabi va esser sabedor de que 'ls cristiáns aliats ab los juhéus de nyigui-nyogui deyan juhéu al gran cristiá de Port-Vaca, com pera insultarlo, va escriureli bella lletra en que li deya:—¡Juhéu! ¡Juhéu! Diheuli á n' aquest gran cristiá dels barcos perque ab tota la sèva caritat cristiana no vos ha volgut deixar al quatre per cent los diners que jo vos he deixat.

Y ara bè. ¿Voléu que vos digui lo que me 'n sembla de tot aixó?

Donchs me 'n sembla que per ara y tant se-

guirán sentne los juhéus los amos dels carrils d' aquesta terra.

Que 'ls dos grans carrils que fins ara havian estat en mans de cristiáns: lo de Port-Vaca y lo qu' era avans del vell de la querida, passarán també á poder del gran rabi.

Que 'l carril aquell qu' havia de malbaratar los interessos del altre carril coix qu' está en mans de juhéus, no 's farà. Llops ab llops may se mossegan. Y que pot ser siga la rahó del que no 's fassi, 'l que á las bonas donguin al gran rabi lo carril del vell xacrós, y no l' obliguin á fer lo nou carril costat per costat.

Y que aixís anirá cumplintse lo mandato de Jehová sobre la terra.—Anéusen, fugiu d' aquesta terra d' Israel, un día floreixent y avuy migrada—va dirlos lo Gran Dèu á 'ls juheus—correu y treballéu, tot lo mon es vostre.

Y sèu es lo mon; y sèu serà mentres hi haja home nat sobre la terra.

Los reys, ab tots sos exércits y canóns, cauhen flectats de genolls davant lo gran rabi quan aquest no vol donarlos quartos.

Las noyas més garridas dels més grans cristiáns, tenen en molt qu' un plansó de juhéu de bona mena se las miri de bon ull.

Los més grans potentats de la terra cristiana, obran joyosos las portas de sos palaus, los jorns de festa, als fills més significats del poble d' Israel...

Res hi fa que en algún recó de mon fassa mals averanys dels xuetas la pobrissalla, que no faltarán may fillas de ricatxos cristiáns als xuetas ben amonedats, y fins regidors los farán si molt convè.

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

MAURA (356). SENSE FEYNA.—Ab tantas monjas que cussen casi de franch perque viuhèn de renda, están ben posadas las pobras costureras.

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS.

BAIXERAS (25). LA MODA ELEGANT.—Figurí per senyora.

Res hi fa que s' escriguin llibres y 's publiquin úkases y 's promoguín revoltes d' extermini contra 'ls juhéus...

Tot plegat no será aixó més que... soroll de fasos.

Jehová va dir al poble d' Israel: Lo mon es téu. Y séu será lo mon fins al dia del gran judici en que la famosa trompeta torni á congregarlos á las ermas fondaladas de la vall de Josaphat.

MATATÍAS.

L' IMPARCIALITAT.

(HISTÓRICH.)

—Tè, llegeix aquest sonet, ves si t' agrada, Sagarra.

—¿De qui es?

—Es de 'n Pitarra lo vaig copiar d' un llibret.

—¡Carám! Tè un istil qu' assombra d' aixó se 'n diu sabé escriure!

Ja 't dich, noy, que per fer riure en Pitarra 'n tè de sombra.

—Donchs veig que 'l trobas molt bo.

—De veras, noy, molt bonich.

—Donchs mira, mon bon amich, aquest sonet li fet jo.

—¿Sí? Lo llegiré altra volta.

¡Es vritat! Ja veig qu' es téu...

Aquest vers ves á qué treu

¿y aquest altre? No tè solta...

—
¿Veus lector á n' en Sagarra còm opina del sonet?

Era bo sent de 'n Pitarra...
y en sent mèu diu qu' es mal fet.

Qu' aixó es l' enveja y res més
aquesta treta m' ho abona:
puig lo sonet que llegí... es
¡del RECTOR DE VALLFOGONA!!

ROSSENDO PONS.

LLIBRES.

AL PRIMER VUELO.—*Idilio vulgar* per J. M. DE PEREDA.—La publicació de cada una de las obras del solitari de Polanco, acostuma á ser casi bè sempre un aconceixement literari. Pereda es un dels nostres autors més característichs. Tè personalitat bèn definida y sol escriure ab ploma d' or la llengua de Cervantes, y no 's crega pas una llengua plena de reminiscencias y arcaïsmes, ni de giros rebuscats y frasses fetas, sino la llengua viva del poble, cullida de primera má y extesa sobre 'l paper ab una gran forsa de sinceritat y de nadiuha elegancia. En aquest concepte y en l' acertada observació del natural, Pereda pertany de plé als novelistas de la escola moderna.

Al primer vuelo es verdaderament un idili. Crech que l' autor s' equivoca calificantlo de vulgar, en quant á molts lo semblará en extrem primorós y sumament distingit. Si s' empenya en dir qu' es vulgar, en tot cas s' haurá d' entendre que 's tracta de una historia corrent, sense sobresalts ni sorpresas: de un conjunt de tipos arrancats á la vida real y del desarrollo tranquil y sumament lògich de una passió amorosa, casta y pura.

Res més senzill que l' argument de la novela, y dintre de aquesta mateixa senzillés exempta de complicacions, res tampoch més interessant. Lo desenllás se prevéu desde que l' andalusa Nieves, á qui 'l seu pare reserva pera casarla ab un seu cusí mejicá, arriba á aquell poble de la montanya ahont nasqueren sos antepassats, y ahont disfrutant los goigs intims de la naturalesa, son pare intenta preservarla dels enamoraments massa fácils en una gran ciutat. La distingida senyoreta coneix allí al fill del apotecari, un bon noy á qui tenen per raro y per estrany los seus compatricis; pero que com un estuig tanca un sens fi de bonas qualitats. Pinta, dibuixa, canta y tè un yath pera donar passeigs maritims; sab dirigirlo com un mariner consumat, es ademés un bon mosso en tota la extensió de la paraula y tanca un cor pur y abundós de noble ingenuitat. Desde que 'ls dos joves se coneixen y en gustos y aficions tan concordan, se preveu l' idili desseguida y 'l menos maliciós sospita que la cosa parará en casament. Lo pare de Nieves fugint del foch haurá anat á caure en las brasas. La seva filla no 's casará ab lo cusinet mejicá.

Pero ¿còm arribará l' autor á aquest desenllás tan lògich y natural?

En aixó precisament, en aquest trànsit felís y suau radica tot l' encís de la novela.

Lo Sr. Pereda 'ns conduheix de la má á través de una vida retirada y caduca, poblada de tipos vius y reals, plens de relleu, sumament característichs. Assistim á sas visitas cumplimentosas, escoltém sas murmuracions, nos introduhim en sas tertulias, visitém lo cassino, recorrem sos passeigs, vivim ab ells.

ESPERANT LA RESPOSTA.

La demanda es seria,
àrdua es la qüestió:
¿li dirá que sí?
¿li dirá que nó?

Y al costat de tanta vulgaritat veyém florir l' idili. Las excursions campestres y 'ls passeigs marítims dels dos enamorats nos seduheixen. Veyém naixer aquell amor espontáneament y sense càlculs. Las circumstancies l' empenyen vent en popa. Al compàs que avansa va adquirint contorns definitos y expressió precisa. Arriba un moment solemne. En una de las escapadas marítimas que fan Nieves y l' apotecari, ella per massa atrevida cau á l' aygua; y ell la salva, ab perill de la sèva vida. Es de veure 'l respecte sagrat que li professa, quan ha de retornarla. Després la tristesa que l' invadeix, la por que l' encalsa, al pensar lo que podrà succehir un cop se descubreixi l' aventura. Y no obstant, de aquell fet tan temut n' ha de naixer, després de alguns incidents admirablement portats, lo desenllás de l' acció, lo coronament de las somniadas ilusions juvenils de l' amorosa parella.

Tal es en resúm l' acció de aquesta obra sana pura, plena d' atracció, exuberant de bellesas.

No poden reunir-se més encants en una acció més petita. Y aixó, permétim lo Sr. Pereda: aixó no es vulgar; aixó senzillament es extraordinari.

La novela no mourá soroll, com las *Pequeñeces* del Pare Coloma; pero de fixo durará més qu' ellas. Tè en abono sèu sas inmillorables condicions literarias. Si temps á venir no colocan los llibres de Pereda entre las obras clàssicas de la literatura espanyola, los nostres successors demostrarán que no tenen gust, que no saben distingir l' or de lley del llautó. Pereda es avuy un estilista sense rival. La sèva paleta tè tots los tons. Tant bè 's pot escriure; millor no ho concebim.

L' obra ha sigut editada ab notable primor per la casa de Enrich y C.^a en comandita, formant dos tomos més de la notable *Biblioteca de novelistas espanyols contemporanis*, que tan escullidas produccions porta publicadas. Avaloran l' esmero editorial que resplandeix en aquest llibre uns primorosos dibuixos del elegant Apeles Mestres, perfectament inspirats en lo text. L' autor y 'l dibuixant se compenetran, y aixó es lo millor y més just que podém dir en elogi del artista.

RATA SABIA

CÉLICA.

Contemplant los mons que rodan
per la muda immensitat,
tot solet y pensatiu
lo bon Dèu va passejant,
com si la naturalesa,
contemplés lo vell Jehová.
Mira al sol, á las estrellas,
la atmósfera, 'l nuvolam,
y ab sas eternas ulladas
abarca l' immens espay.
De sopte sent qu' en sa destra
un vil insecte ha fiblat:

—¿Qui es—exclama ab veu terrible—
que á son Dèu vè així á turbar?—

Y agafantlo ab molt cuidado
ab dos dits, lo va mirant.

—¡Un home!—diu—¡es un home!

¡lo geni brilla en son cap!

¿De quin mon ets?

—De la terra.

—¡De la terra! ¡desgraciat!

¿Encar corre en vostras venas
la escéptica sanch d' Adam?...

¿Fins á Dèu ab vostras ciencias
atrevits vos heu alsát?...

¡Obra 'ls ulls! ¡contéplam! ¡gósam!
alé del méu eternal!

¡Y ara tè! perque no contis
com es Dèu á tos semblants!...

Al dir aixó, ab los dos dits,
l' esclafa, 'l tira á l' espay
y continúa 'l passeig
ab tota tranquilitat.

A. LLIMONER.

Se pot dir que aném á inaugurar la campanya d' estiu sense haver conegut la temporada de primavera. Aixís ho vol la temperatura ab sos cambis bruscos, saltant del fret á la calor, sense descansar un instant al peu dels arbres florits que tant convidan al repós y al regalo.

Dels teatros del casco antich, únicament s' obra y encare 'ls diumenjes lo

ROMEA.

Per la nit del diumenje próxim se donará una funció especial al objecte de aumentar los ingresos de la *Tómbola Fontova*.

Se tracta d' estrenar una comedia en tres actes, titulada: *La forsa del amor*. Y se 'ns ha dit ademés, qu' es molt probable que la companyia del Sr. Mario s' associhi á la festa representant una de las pessas més aplaudidas del sèu repertori.

TIVOLI.

La companyia de sarsuela de la qual la simpática Segovia ha sigut, per dirho aixís, la roda catarina, finits ja sos compromisos, ha desembrassat lo local, deixantlo á la disposició de 'n Cereceda, que ha de donar una serie de funcions ab sa aplaudida companyia notablement aumentada.

Cereceda es un dels inquilinos de la casa. Co-neix al nostre públich, y 'l nostre públich lo co-neix també.

Per lo tant, no hem de dirli sino una cosa:

—¡Bona sort!

Han donat principi en aquest teatro los concerts matinals de la societat d' *Euterpe*, la ma-teixa que fundá l' immortal Clavé.

Si en los programas dels concerts hi figuran pocas pessas del célebre músich poeta, es degut, segóns noticias, á causas independents de la voluntat de la societat aludida. Apart de aixó, fa tot lo possible pera complaure al numerós públich que l' honra ab sa presencia, cantant obras de 'n Goula, de 'n Ribera, de 'n Claudi Martínez y de altres autors estimables per sos mérits y per la molta afecció que professan á la institució coral.

Lo mestre Goula fill, per la sèva part, dirigeix y afina als coristas de una manera admirable.

FIGURÍ D' ISTIU.

Entre las modas novas
y baratas,
res com aquest sombrero
per regatas.

Avuy lo coro *Euterpe* dona gust de sentir, com en sos millors temps.

NOVEDATS.

La companyia Mario realisá l' ultim dissapte la inauguració de la temporada d' estiu.

Comensá pagant un tribut á la memoria de Moratin, representant l' obra *El café*, admirablement escrita, com sab tothom; pero d' escás efecte escénich. L' idea de 'n Mario, al posarla, no sigué altra, segóns sembla, que congraciarse la bona voluntat dels amants de nostre teatro clásich, y desempenyar una producció de las que 's prestan á ser vestidas ab típica propietat.

Las postres, consistentes en lo sainete de Ricardo de la Vega *Bonitas están las leyes ó la viuda del interfecto*, van agradar més que 'l dinar. Lo sainete ha sigut estudiat ab carinyo é interpretat ab molt ajust, recordant las bonas interpretacions dels millors temps de 'n Mario.

Dillúns *El primer choque*, l' aplaudida comedia de 'n Sanchez Perez, que sigué per lo que á Barcelona toca, l' éxit de la temporada anterior. Hem de confessar que trobarem á faltar en lo quadro la simpática figura de la Guerrero, que ha deixat de formar part de la companyia.

Dimars, *debut* del primer actor Sr. Cepillo ab la seva obra predilecta *Un inglés y un vizcaíno*. Quan se li ha vist á n' en Cepillo aquesta obra que domina á la perfecció, se 'l recorda sempre en totas las demés que representa.

Lo dijous es lo dia designat pels estrenos. Per lo tant fins á la próxima senmana no podém parlar de novetats.

Per avuy sols nos cal consignar que 'l senyor Mario ha tornat á trobar la concurrència numerosa y distingida que cada estiu acostuma á favorir lassèvas funcions. Es molt legítim, donchs, esperar que s' esmerará en correspondre al favor que se li dispensa.

CATALUNYA.

Finida la campanya dels sarsueleros que han actuat en aquest teatro, res de particular podém dir de las sèvas postrimerias.

L' únich que val la pena de mencionarse es la funció donada á benefici de la apreciable artista Sra. Pino.

La beneficiada fou obsequiada ab molts regalos y estrepitosament aplaudida, especialment després de la representació de *De gustos no hay nada escrito*, comedieta molt fina y delicada, que la Sra. Pino broda á la perfecció, donant notable relleu al seu paper.

La companyia Calvo^{**} devia comensar ahir las sèvas funcions ab la comedia de Tirso de Molina *El vergonzoso en palacio* y l' estreno de la nova producció d' Echegaray: *Prólogo de un drama*.

Altras obras porta preparadas, sent de creure que realisarà una campanya fructuosa.

CALVO-VICO.

Se parla de inaugurar en aquest teatro una temporada d' ópera, baix la direcció del mestre Goula (fill).

¡POBRA GEGANTESA!

¿Saben per qué va envenada?
Perque diu que ha tropessat
y á conseqüencia del tanto
li ha quedat un dit trencat.

Celebrarém moltíssim que aquest projecte prosperi.

CIRCO EQUESTRE.

Miss Illitza es una artista qu' executa 'ls més difícils exercicis sobre una piràmide de ampollas plenas de líquits de diversos colors. Hi ha que veure l' aplóm y la seguretat ab que treballa y lo elegant que resulta aquest exercici.

La piràmide de tot aquell vidram ha de ser molt sòlidament centrada, quan ni al estrépit dels aplausos del públich s' esllevisca.

Tambè han sigut molt aplaudits los artistes Clemolo y Slinker, ó sian un *clown* y un mico, tant bon gimnasta aquest últim, qu' en materia de saltar y de passar la corda tivanta deixa endarrera á qualsevol home. Baix aquest punt de vista es molt difícil assegurar si l' home es un mico perfeccionat ó vice-versa.

Los concurrents al *Circo* es la primera vegada qu' enduhentse'n un mico están contents y aplaudeixen.

Una noticia: dissapte en l' Olimpo s' estrenará 'l monólech titulat *Un ensaig*, original del jove escriptor Vicens Cots (V. Tarrida).

N. N. N.

CONVERSA AB M. ONOFFROFF.

Quan vaig sé aux *Folies Bergères* y vaig veure que vosté ab la major *senzillesa* endavina el pensament del que 's presta á secundarlo en aquests experiments, va acudirsem una idea colossal, que si vosté vol (pagantli lo que siga) ajudarme, posarém en práctica desseguida y 'm farà així un gran servey.

—Diga *osté*.—Pues ma promesa, á qui adoro jo en extrém, sempre jura que m' estima ab carinyo verdader; mes com sé que moltes noyas en estant prop d' un solter me li pintan la cigonya fins que 'l tenen marit seu y un cop es á la garjola ja no 'n surt tant facilment, desitjo sabé ab certesa si son purs sos juraments ó si 'm dona gat per llebra y 'l que 'm diu es fingiment.

Al efecte, demá al vespre vosté y jo nos n' anirém xano xano á casa d' ella y quan jo preguntaré...

—¡Ah, señor! No continue. Eso non se puede hacer.

—¡Ay carat! ¿Per qué nó? Expliquis.

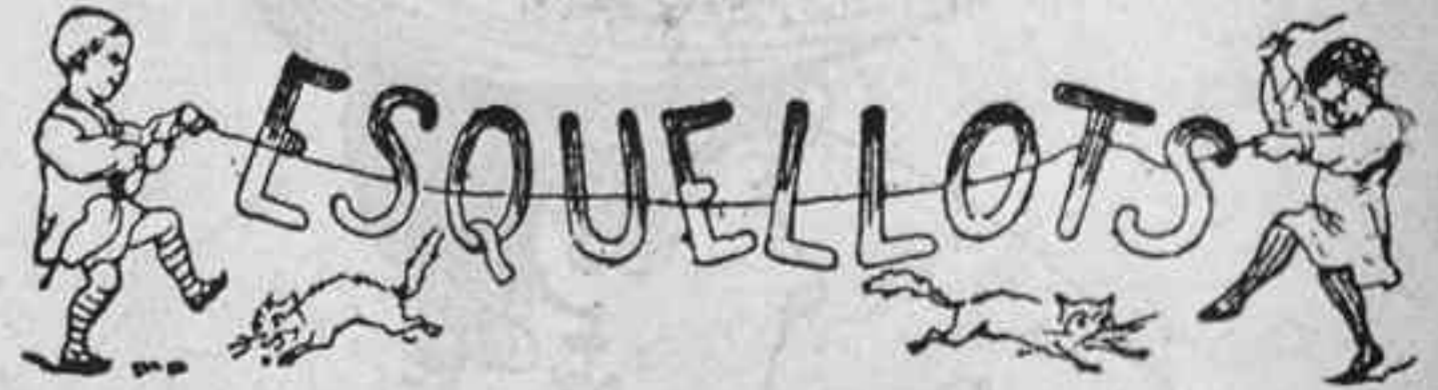
—Porque *mocho* antes que *osté* varios otros *cabal-liers* lo han probado.—Bueno, ¿y qué?

—Que de mil *peces* que he hecho este experimento, tres solamente no han fingido las *muqúeres*. ¡Ya vé, pues, cuántos hombres engañados!

Además, ha de *saper*,

que al verse ellas *descuipiertas* me *insultapan* cada *pez mocho* y *mocho*, ¡pero *mocho* hasta que por fin juré no hacer más experimentos. —¡Mal llamp!—No se enfade *os'è* mas no puedo complacerle. —Bueno, bueno, no ho farém: pero consti, que si esguerro (Dèu no ho vulga) 'l casament, sols vosté 'n tindrà la culpa y may més ho olvidaré.

C. H. CHIQUITO.

Lo Sr. Coll y Pujol, cap á las darrerías del seu mando d' arcalde ha tingut lo trancasso.

Entenemnos: ¿lo trancasso ó 'l *varatasso*?

Faig la pregunta, perque tractantse del arcalde que ha de cessar lo dia primer del próxim juliol me sembla á mí que més ha de ser quèstió de vara que de tranca.

L' últim dissapte Onoffrof va lluhirse molt en lo circul republicà históric de Catalunya. Avans de que ell realisés sos incomprendibles exercicis endevinatoris, tingueren ocasió de aplaudir molt á la Srta. Campillo, distingida arpista, á la nena Marsili, alumna del mestre Vinyas, que toca 'l piano ab un primor extraordinari, y al notable quinteto Espanya, quals guitarristas y bandurristas fan maravellas de agilitat, colorit y expressió.

Onoffrof alcansá una serie de triunfos.

La veritat es que no 's compren còm endavina 'l pensament y obeheix la secreta voluntat agena. Vostés pensan:—«Ara vull que fassas aixó ó alló», segueixen al seu darrera pensant sempre lo mateix, y ell ho executa sempre. Cumberland descubria 'ls secrets per medi del tacte. Pero tractantse de Onoffrof, tota comunicació está interrompuda. De manera que 'ls seus prodigiosos exercicis causan una sorpresa colossal.

L' ESQUELLA 's disposa á publicar lo retrato de tan notable personatge.

Un detall preciós sobre la entrada del insigne Fabié á l' Academia de la llengua:

«El nuevo académico—diu un diari—entró en el salón precedido por los Sres. Fernández Guerra (D. Aureliano) y Barrantes.»

Com l' Academia sol dedicarse á buscar la etimologia de las paraulas, lo Sr. Fabié ja 'n té una ab qu' entretenirse.

L' etimologia de Barrantes: ¡barra!

Fins lo *Brusi* 's queixa dels preus elevadíssims á que aquí á Barcelona s' expenen los comestibles. Preus superiors als que solen usarse á Madrit, á Paris y á Londres.

Figúrinse, si fins lo *Brusi*, legitim representant de las classes acomodadas, s' está queixant ¿qué farán los pobres obrers, aquells pera quins una pesseta té vint pessas de cinch céntims?

Es precis que l' Ajuntament prengui alguna mida salvadora. D' altra manera Barcelona, dintre de alguns anys, será una població molt

CORPUS.

¿PER QUÉ VAN A LA PROFESSÓ?

Perque 'ls veterans son gent molt devota, molt constant y molt liberal.

Per fomentar lo fervor religiós.

Per ensenyar las creus, medallas y demés quincalla.

Perque 'ls seus pares tenen ganas de que 's cansin, s' enmalalteixin y se 'n vajan á can Pistraus.

bonica; pero corre perill de quedarse sense habitants.

La idea que van tenir dilluns los artistes de celebrar ab una festa nocturna á benefici de la infancia desvalguda la clausura de la Exposició, la trobo molt acertada y molt simpática.

Crech que tots los artistes de Barcelona y totes las senyoras benéficas y amigas dels artistes hi cooperarán ab eficacia.

La festa ha de celebrarse, en tot cas en lo Saló de Sant Joan, en mitj de la Exposició de flors y la nit mateixa de la verbena.

La única cosa que no trobo prou bè es lo titol que li donan. Dirne de la tal festa una *Kermesse* ho considero una mica massa extrangerisat.

Ab permis dels artistes y ja que á Catalunya tenim una paraula propia, jo 'n diria un *aplech*.

L' *aplech* de Sant Joan.

Las classes piadosas están notablement consternadas. Y la causa es seria.

La professó del *Corpus* que havia sortit de la Catedral ab salut y alegria y ab tot l' estrépit corresponent, va entrarhi trista, pensativa... y en desacort ab lo castell de Montjuich.

Los canóns de la fortalesa, que havian de re-trunyar al entrar la custodia, van mantenirse callats.

—¡Bo! ¿qu' es aixó?—deyan las personas sensatas. Y 'ls de la flamarada responian:

—Res; que l' artilleria s' ha declarat en *huelga*.—

Passá un' hora, un' hora de mortal ansietat, y á las deu, quan los gegants ja dormian y la catedral reposava en silenci, ¡brrrom! ¡brrrom! van ressonar las canonadas que á las nou nos havian quedat á deure.

¿Qué significava alló? ¿que la *huelga* s' havia acabat? ¿que 'ls artillers s' empenedian de la seva falta?

L' endemá va posarse tot en clar. Lo motiu de no haverse fet la salva de costum va ser una boyra que impedia veure desde Montjuich las senyas que feyan al campanar de la catedral.

Y 'ls pobres artillers, á las deu, no sabent qué ferse dels canóns carregats, los havian disparat per alló de que val més tart que may.

Ja ho saben, donchs, per l' any que vé. Si 's volen evitar semblants dificultats, no hi ha res com baixar l' artilleria de Montjuich y colocarla á la porta de la catedral.

Y no parlo del telégrafo ni del teléfono, porque la ciencia y la religió, com s' ha vist moltes vegadas, quan se posan de costat solen darse bofetadas.

¡Gran noticia!

La companyia tabacalera tè la intenció de millorar la calitat dels cigarros d' estanch.

Compadim als *bagulayres*,
perque si aixó surt vritat,
dels morts que hi ha avuy en dia
no n' hi haurá ni la meytat.

Un periódich católich se queixa de que alguns músichs dels que anavan á la professó fumessin.

¿Qué tè de particular?

Deurían dir com un bisbe
que nosaltres coneixém:

—Tot ajuda á passá 'l rato:
¡nada, noys; *fumém, fumém!*

¿Per qué serveixen los guardias municipals?

Dimecres á la tarde, pèl carrer del Bisbe hi passava una tartaneta, convertint lo carrer en hipódromo y corrent ab lo mateix brillo que si tractés de guanyar un premi en la carrera.

—¿No hi havia cap municipal per allí prop?

—Sí, senyors: n' hi havia un, pero s' estava tranquilament dins dels claustres de la Catedral, mirant l' ou com ballava y fent baixar las criaturas que s' enfilavan á la reixa.

L' home devia ferse aquest raciocini:

—¿Qué tè de importarme á mí
lo que passa pèl carré?

Hoy por hoy, tot el busilis
está en que el ou balli bè.

Un altre dato sobre la professó.

Aixis com sempre sol anarhi la majoria del ajuntament, aquest any apenas s' hi han vist dotze ó catorze regidors.

Algúns se n' han extranyat d' aquesta desbandada, pero jo ho trobo lo més natural del mon.

¿Qué volen que hi vajan á fer los regidors á la professó si dintre de poch ja haurán d' abandonar la casa de la ciutat?

Los bons senyors han posat en práctica lo que deya aquell frare:

—«Por el tiempo que he de estar en el convento...»

Haguessin de continuar sent regidors, ¡ja haurian vist ab quin fervor haurian corregut tots á empunyar lo ciri! ¡Pero ara!...

Lo mal es que han sigut del tot injustos publicant d' aquest modo 'l seu enfado.

¿Per qué han de fer pagar al *Corpus Cristi* las culpas que ha comés la ley Mellado?

Armonias arcaldescas:

Dimecres, de part de la primera autoritat municipal, va notificarse als cafés y restaurants que á las dotze en punt de la nit havian de tancar las portas.

Y 'l dijous següent, en un teatro propietat de la primera autoritat municipal, la funció acabava á prop de dos quarts de dugas de la nit...

¿Oy, senyor Coll y Pujol,
que aixó sembla una injusticia?

¿Oy, senyor Coll y Pujol,
que aixó sembla molt bunyol?

La major part de las companyias que funcionavan en los teatros de Barcelona han plegat lo ram y se 'n han anat per aquests mons de Dèu.

Ara sóls falta que plegui

(y s' espera ab ansietat)

la companyia que actúa
á casa de la Ciutat.

No deixin de donarse una passada per ca 'n Parés, ahonts' está realisant la *Tómbola Fontova*.

Hi ha premis de molt valor artístich, y apart d' aixó ningú se 'n va sense treure una cosa ó altre. Lo menos que 's pot guanyar es una lámina ab lo retrato del plorat artista, rodejat de una colecció dels tipos principals ab que va enriqueir lo teatro catalá.

De las deu del mati á las deu de la nit poden passar per allí á tentar la sort y á portar un consol á l' apreciable familia del genial artista.

LOPEZ-EDITOR
LLIBRERÍA ESPANYOLA
Rambla del Mitj, núm. 20
BARCELONA.

EDMUNDO DE GONCOURT

LOS HERMANOS ZEMGANN

VERSIÓN ESPAÑOLA

DE

EMILIA PARDO BAZÁN

Obra magníficamente ilustrada por

APELES MESTRES

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

Martínez Barrionuevo

UN LIBRO FUNESTO

(PEQUEÑECES... DEL P. COLOMA)

8.ª EDICIÓN.—Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

EL P. LUIS COLOMA

BIOGRAFÍA Y ESTUDIO CRÍTICO, POR EMILIA PARDO BAZÁN

Este libro ha llamado mucho la atención por los datos verdaderamente curiosos que la parte biográfica contiene, y que eran hasta ahora generalmente desconocidos. Es interesante saber los pasos dados en el camino de la vida por quien antes de llegar á Jesuita y novelista, ha sido alumno de la Escuela Naval, abogado, conspirador, asiduo concurrente á los salones aristocráticos, etc.; y ha tenido además, la desgracia de ser herido por una bala que le atravesó de parte á parte.

Lleva el libro de que hablamos retrato y autógrafo del Padre, y otros grabados que ilustran varios pasajes de su vida.—Precio 2 pesetas.

DEMA DISSAPTE, DIA 6 DE JUNY

LO POPULAR SENMANARI

LA CAMPANA DE GRACIA

publicará un gran número

EXTRAORDINARI

destinat á tractar la funesta qüestió del Banch d' Espanya

LO TEXT ESCULLIT Y VARIAT, Y LA ILUSTRACIÓ DEGUDA Á

M. MOLINÉ, A. MESTRES, J. LLOVERA y P...

Preu 10 céntims de pesseta.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Can-so-ne-ta.*
2. Id. 2.ª—*O-la.*
3. MUDANSA.—*Pare-Pari-Paro-Para.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Una senyora sola.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cortinas.*
6. GEROGLÍFICH.—*Entre mare y fill hi ha dos amors diferents.*

XARADAS.

I.

Com que tinch lo pahidor
espatllat ja fa molt temps

FILLAS D' EVA.

Fot. Nadar.—París.

Mirant aquest tipo
tan guapo y tan franch,
desseguit s' olvida
tot aixó del Banch.

y tres crónica dispepsia
me dona tan cruel torment,
un vespre que al llit estava
cargolat com una serp,
perduda ja la *quart-terça*
jurant fins del univers,
vaig agafá un tros de Brusi
llegintlo maquinalment,
per veure si així 's distreya
ó si amenguava un xiquet
las fibladas, vents y náuseas
del mèu malhumorat ventrell.

De sobte veig un anunci
d' un *total* antich remey
que havia fet més prodigis
que jo en lo cap tinch cabells:
era nou, pero diplomas
y medallas d' alló més,
las tenia bèn guanyadas
en Exposicions, y que
de totas las academias
hu aprobat ja fa molt temps.

No *quart* dir que vaig alsarme,
y á pesar del dolor mèu
cap á cal apotecari
malalts faltan, dich, d' *hu-tres*.

Prima un' aygua, un específich
d' un color morat rogench,
que molts *quartos* va costarme
pro 'ls vaig emplear content,
persuadit de trobá alivi
en la primera *dos-tres* ..

Vaig mossegá 'l *tres-inversa*
pitjor que 'l mossega un peix,
al pendre una cullarada
del *dimontri* del remey,
quan no vareig reventar.
es que Déu no ho va voler.

¡Vaya una nit més terrible
que 'm doná 'l medicament!
De segur que si al autor
jo allavoras conegués
lo busco y 'l *tres-segona*
com un gos, puig s' ho mereix,
ab lo qual lograt hauria
la cura de molts pacients.

P. TALLADAS

II.

Al *Total*, qu' es molt *quarta-hu*,
li agradan las *prima-dos*
que li envía sa *tres-quarta*
de l' hisenda de ca 'n Bros.

T F.

CONVERSA.

—¿Sabs hont viuhen las modistas
que aquell día van ballar?
—Ja fa temps que no m' hi arrimo;
las vaig deixar de tractar;
pro 'l carré es fácil que trobis
si es qu' ets un poch aixirit,
repassant bè la conversa,
perque crech que ja t' ho he dit.

XANIGCTS.

TRENCA-CLOSCAS.

JOAN MIRÉU LA...

Combinaraquestas lletras de manera que digan lo nom
de un eminent y malhaurat actor.

SUTERO FUROR Y C^a

GEROGLIFICH.

:: + ::

ED

II + ::

IX

JAUME TRANQUIL.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatre, 21 y 23.